

Hangon kaupungin lausunto maakuntaohjelmaluonnoksesta

Kaupunginhallitus 17.11.2025 § 337
553/00.04.01/2025

Uudenmaan liitto pyytää lausuntoa maakuntaohjelmasta ja ympäristöselostuksesta. Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön oheisen linkin kautta 18.9.2025 klo 12.00 mennessä. Hangon kaupungille on myönnetty lisää aikaa lausunnon antamiselle 19.11.2025 asti.

Hangon kaupungin lausunto Uudenmaan maakuntaohjelmasta: Ratkaisujen Uusimaa

Maakuntaliiton mukaan:

”Ratkaisujen Uusimaa on Uudenmaan maakuntaohjelma, joka määrittää kehittämisen suunnan vuosille 2026–2029. Se kuvaa maakuntamme mahdollisuudet ja menestymisen edellytykset. Maakuntaohjelman valmistelusta on vastannut aluekehitysviranomaisena Uudenmaan liitto. Ohjelma on jatkoa edelliselle, Reilusti edellä – Uusimaa-ohjelma 2022–2025:lle. Maakunnan kehittämisen kannalta samat teemat ovat edelleen ajankohtaisia: ilmastonmuutoksen hillintä ja luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen, Uudenmaan elinvoiman kehittäminen ja hyvinvoinnista huolehtiminen. Kehittämisen perustavoitteet ovat säilyneet samoina, mutta niiden painotuksiin on tullut muutoksia ja rinnalle on noussut myös muita tärkeitä asioita, kuten kokonaisturvallisuus.”

1. Yleiset kommentit maakuntaohjelmasta

Hangon kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua Uudenmaan maakuntaohjelmasta Ratkaisujen Uusimaa. Yleisellä tasolla kaupunki näkee, että maakuntatason kehittämisen tavoitteet ovat osittain ristiriidassa Hangon ja lähiseudun kehittämistavoitteiden kanssa. Paikalliset tarpeet, olosuhteet ja vahvuudet tulisi huomioida paremmin maakuntatason suunnittelussa ja maakuntaohjelmassa.

2. Huomiot painopisteestä Ympäristöviisas Uusimaa

Maakuntaohjelmassa painotetaan luonnon monimuotoisuuden turvaamista ja viheralueiden merkitystä. Hangossa on laajoja viher- ja merialueita, joilla on todettuja luontoarvoja ja joiden säilyttäminen ja kehittäminen tukevat sekä kaupungin vetovoimaa että asukkaiden hyvinvointia.

Ohjelman ilmastotavoitteet tukevat kaupungin omia sekä alueella toimivien yritysten ilmastotavoitteita, mutta kaupunki toivoo, että maakuntaohjelmassa huomioidaan kuntien erilaiset lähtökohdat ja mahdollisuudet ilmastotyössä.

Maakuntaohjelmassa todetaan, että vihreän siirtymän hankkeet tulisi sijoittaa yhdyskuntarakenteen yhteyteen. Kaupunki näkee, että tämä ei ole ongelmatonta, etenkin mikäli vihreän siirtymän hankkeisiin kuuluu kiertotalouteen liittyvää toimintaa tai toiminnot edellyttävät paljon tilaa. Kaupunki toteaaakin, että vihreän siirtymän hankkeet edellyttävät usein kriittisen infrastruktuurin läheisyyttä, energiainfran saavutettavuutta ja riittävää kapasiteettia. Tämä yhtälö ei

useinkaan toteudu taajamien läheisyydessä – ja mikäli toteutuu, nämä sijainnit ovat jo vuosien saatossa ehtineet rakentua muuhun käyttöön.

Ohjelmassa todetaan, että ”kiertotalousyhteiskunta toimii luonnon kantokyvyn rajoissa”. Kaupunki huomauttaa, että kiertotalouteen liittyvät hankkeet, joissa tähdätään mm. tuontiraaka-aineiden vähentämiseen edellyttävät fyysisistä tilaa ja tuotantotiloja lähellä logistiikan verkostoja.

Saman otsikon alla mainitaan erikseen sähkön varastointia osana vihreää siirtymää ja yleistä sähköistymistä. Kaupunki huomauttaa, että maakuntaliitto voisi osaltaan edesauttaa sähköakkuvarastojen järkevää ja tarkoituksenmukaista sijoittumista lähellä valtakunnallista vahvaa runkoverkkoa (esim. Fingridin 400 kV sähköasemat), jolloin akkuvarastot (BESS) eivät kilpailisi samasta sähkönsiirtokapasiteetista vihreän siirtymän teollisuuden hankkeiden ja muiden työllistävien investointihankkeiden kanssa alemman sähköverkon alueella. Tällä hetkellä akkuvarastojen sijoittumisessa vallitsee villi länsi.

Hangon kaupunki pitää vetyverkon ja -teollisuuden kehittämistä osana maakuntaohjelmaa kannatettavana. Kaupunki huomauttaa, että tulevan vetyinfrastruktuurin hyödyntäminen edellyttää, että vetyenergiaa hyödyntävät toimijat voivat sijoittua yhdyskuntarakenteen ulkopuolelle, koska vetykaasun runkoverkkoa ei ole tällä hetkellä suunniteltu Uudenmaan taajamien alueelle.

Hangon kaupunki pitää hyvänä, että ohjelmassa on mainittu satamien kehittämisen merkitys Suomen huoltovarmuuden, varautumisen ja turvallisuuden kannalta.

3. Huomiot painopisteestä Innovatiivinen Uusimaa

Ohjelmassa korostetaan kuntien välistä yhteistyötä ja verkostojen merkitystä elinvoiman ja kilpailukyvyn vahvistamisessa. Hanko tekee vahvaa yhteistyötä lähiseudun kuntien kanssa eri verkostoissa ja näkee verkostojen merkityksen yhä kasvavan.

Hangon kaupunki pitää puolustus-, turvallisuus- ja huoltovarmuussektorin puuttumista TKI-kärjistä vakavana puutteena. Uudellamaalla on suuri potentiaali turvallisuus- ja puolustusalan kehittämiseen ja TKI-toimintaan, sillä alueelta löytyvät monet turvallisuus- ja puolustusalan ratkaisujen kehittämisen lähtökohdat, mm. vahvat korkeakoulut ja tutkimuslaitokset, teknologiaosaamista ja teknologiateollisuutta, valmistavaa teollisuutta, ohjelmistoalan toimijoita, rahoituslaitokset, satamat, lentokentät sekä Hangon ja naapurikaupungin Raaseporin osalta merkittävää Puolustusvoimien toimintaa. Uudenmaan liiton tuleekin korjata tämä ilmeinen virhe ohjelmassaan.

Otsikon ”Verkostoilla vetovoimaa” alla maakuntaliitto toteaa, että ”tulee tunnistaa alueet vihreän siirtymän investoinneille”. Kaupunki katsoo, että mainittu VISIO-kaava on liian hidas, jäykkä ja joustamaton väline ohjaamaan mainittujen hankkeiden sijoittumista. Vihreän siirtymän hankkeet noudattavat omaa sijoittumisen logiikkaansa, johon voidaan paremmin reagoida kuntakaavoituksessa kuin maakuntakaavoituksessa. Muutoin riskinä on, että hankkeet eivät toteudu – ainakaan Uudellamaalla.

Hangon kaupunki huomauttaa, että alueidenkäytön suunnittelujärjestelmässä maakuntakaava on alisteinen Valtakunnallisille alueidenkäyttötavoitteille (VAT). Voimassa olevan VAT-päätöksen mukaan (kohta 3.2): ”Edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä

ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja sekä varmistamalla edellytykset eri liikennemuotojen ja -palvelujen yhteiskäyttöön perustuville matka- ja kuljetusketjuille sekä tavara- ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle.”

Kaupunki huomauttaa edellä mainittuun viitaten, että olemassa olevan ratainfrastruktuurin kehittäminen tulee olla etusijalla uusiin ratayhteyksiin nähden. Rantaradan kehittäminen ja parantaminen tulee liittää luettelo Uudenmaan keskeisistä ratahankkeista kohdassa ”Verkostoilla elinvoimaa”. Uusimaa ohjelman tulee noudattaa Valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ja lakia.

4. Huomiot painopisteestä Onnellisten Uusimaa

”Työtä ja hyvinvointia nuorille” -painopistettä kaupunki pitää kannatettavana. Kaupunki huomauttaa, että painopisteessä olisi hyvä huomioida jo työttömyyteen päätyneet nuoret.

Painopisteessä tulee huomioida se, että jo työttömyyteen päätyneiden nuorten paluuta työelämään tulisi monialaisesti tukea, esimerkiksi lisäkoulutuksen, sote-palveluiden ja työllisyyttä edistävien palveluiden avulla.

Ohjelmassa todetaan, että ”Työvoiman ja palveluiden saatavuus edellyttää, että asuntoja on saatavilla lähellä työpaikkoja ja työpaikoille on hyvät liikenneyhteydet.” Kaupunki huomauttaa, että Hangon työpaikkaomavaraisuusaste on nettopositiivinen ja alueelle tulee turvata riittävät joukkoliikenneyhteydet ja pendelöintimahdollisuudet, ei vähiten huoltovarmuuden ja turvallisuuden kannalta kriittisille toimijoille ja yrityksille.

5. Kommentit ympäristöselostuksesta

Selostuksessa on tunnistettu maakunnan merkittävät ympäristökysymykset, kuten mm. rannikkomeren ja vesistöjen tila, ilmastonmuutos ja siihen sopeutuminen sekä luonnon monimuotoisuuden vaaliminen.

Turvallisuuden ja kriisivalmiuden kehittämisessä tulisi huomioida vahvemmin ympäristö- ja ilmastoturvallisuuden näkökulma kuten öljyntorjunta, joka on ollut yhä merkittävämpi teema kansallisesti ja ulkopoliitikassa. Ilmastoturvallisuus käsittää ilmastonmuutoksen aiheuttamat suorat ja epäsuorat uhat, jotka kytkeytyvät poliittisiin, sosiaalisiin ja taloudellisiin prosesseihin.

Liitteet:

-maakuntaohjelmaluonnos

-maakuntaohjelman ympäristöselostusluonnos

Ehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa edellä mainitun lausuntonaan Uudenmaan liitolle.

Asian käsittely

Esittelijä ehdotti, että esityslistan ulkopuolelta otetaan käsiteltäväksi lausunnon antaminen maakuntaohjelmaluonnoksesta.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti ottaa asian käsiteltäväkseen.

Hangon kaupunginhallitus antaa liitteen mukaisen lausunnon maakuntaohjelmaluonnoksesta.

Lisätiedot

Kaupunginjohtaja Simon Store, 040 135 9500